

В.Б. Шатковська-Шморгай, Львівський інститут банківської справи Університету банківської справи НБУ

СТАБІЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ВАЛЮТИ – ДВІ СТОРОНИ МЕДАЛІ

Україна задекларувала покращення добробуту населення країни як стратегічну мету економічного та соціального розвитку держави на 2002-2011 рр. Обґрунтування моделі економічного росту базується на забезпеченні стабільності української гривні, а реалізація її можлива лише на основі сильної економічної фінансової та грошової політики.

Особливістю сучасної складної ситуації в Україні є необхідність одночасного вирішення двох протилежних завдань: збереження валютної стабільності та підвищення гнучкості обмінного курсу. Шляхи виходу з цієї ситуації неоднозначно впливають на економічні процеси і відповідно викликають неоднозначну реакцію вчених і практиків.

Режим контролю за обмінним курсом має явні переваги:

- дає змогу центральному банку проводити послідовну грошово-кредитну політику;
- для іноземних інвесторів така політика є неформальною гарантією стабільності курсу;
- прив'язує внутрішній рівень інфляції до темпів зростання цін на товари.

Для ефективного застосування політики контролю за обмінним курсом необхідні такі умови: незалежність грошової політики НБУ, суворота фіскальна дисципліна та достатній обсяг валютних резервів для підтримання стабільності курсу. Постійне нарощування золотовалютних резервів шляхом проведення валютних інтервенцій обмежує можливості НБУ у здійсненні незалежної грошово-кредитної політики. Крім того, такий режим позбавляє строковий сегмент валютного ринку стимулів розвитку та мотивації до активнішого використання інструментів страхування від валютних ризиків, унеможливорює захист економіки від зовнішніх шоків шляхом коригування обмінного курсу, не сприяє зменшенню доларизації через більш високі темпи інфляції порівняно з динамікою валютного курсу.

На сьогодні численні наукові дослідження свідчать, що ревальвація гривні не є дієвим антиінфляційним фактором і, крім того, негативно впливає на експорт вітчизняних товарів. Аналіз інфляції в Україні та

США (в доларизованих активах долар США займає найбільшу частку) протягом останніх десяти років доводить необхідність збереження помірної девальвації гривні для підтримання паритету купівельної спроможності. Це в свою чергу позитивно вплине на експортні галузі. Але залежність конкурентоспроможності експорту від курсової політики треба зменшувати, а натомість підвищувати продуктивність праці та якість товарів, диференціювати ринки збуту, знижувати енергозатрати тощо.

Політику НБУ щодо підтримання курсу гривні протягом останніх нестабільних років можна вважати виправданою, з огляду на бурхливе політичне життя в Україні, що спричиняє зростання інфляційних очікувань серед населення та сприяє розвитку процесу доларизації. Однак досвід європейських країн із перехідною економікою свідчить, що режим контролю за обмінним курсом є ефективним тільки у середньостроковому періоді (3-5 років). Тому, попри всі переваги такої політики на початковому етапі переходу до ринку, вона повинна бути тимчасовим заходом, тому що згодом, незважаючи на досягнення певної макроекономічної стабільності, спровокує інфляцію.

Зміцнення валютних позицій національної грошової одиниці дозволить здешевити критичний імпорт енергоносіїв, технологічний імпорт машин та обладнання, що повністю відповідає стратегії інноваційного розвитку української економіки, обслуговування зовнішнього боргу.

Ревальвація – важливий фактор підвищення реальних доходів населення і вартості активів підприємств та фінансових установ, номінованих в доларах, а сильна гривня – це важлива передумова зміцнення інвестиційного потенціалу, зокрема залучення в національну економіку іноземного капіталу.

Національному банку України потрібно:

- розробити інструменти забезпечення валютної стабільності;
- визначити оптимальну курсову динаміку гривні в реальному та номінальному вимірі;
- розробити механізм впливу на курс не через інтервенції, а через механізм процентних ставок.

Шатковська-Шморгай, В.Б. Стабільність національної валюти-дві сторони медалі [Текст] /

В.Б. Шатковська-Шморгай // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України:

збірник тез доповідей X Всеукраїнської науково-практичної конференції (22-23 листопада 2007 р):

у 2-х т. – Суми: УАБС НБУ, 2007. – Т.1. – С. 82-84.